

Opvoeding en cultuur in de frontlinie

Het conflict tussen Joden en Palestijnen in Israël sleept zich voort sinds de gewelddadige oprichting van de staat Israël op 14 mei 1948. De kampen verhardden zich en het wordt steeds moeilijker echte oplossingen te vinden. In de Palestijnse gebieden is het leven nog zwaarder onder de last van bezetting en geweld. Moedige mensen proberen te bewegen tussen de molenstenen van etnische scheiding om de angst en vervreemding te overwinnen. Zij ondervinden daarbij weerstand vanuit beide kampen. Velen betaalden met hun leven voor dat ideaal. Het is interessant dat vaak al tijdens de kindertijd een basis werd gelegd voor hun interesse en engagement. Een belangrijk gegeven daarbij is *niet*, dat zij opgroeiden in een gespannen situatie, maar hoe zij leerden daarmee om te gaan. Vernieuwing en vermenselijking van de samenleving begint in de opvoeding.

Rachel Corrie

Één van de bekendste slachtoffers is Rachel Corrie, een 23-jarige jonge vrouw die zich inzette als Amerikaanse vredesactiviste. Op 16 maart 2003 werd ze tweemaal verpletterd door een Israëlische bulldozer in Rafah, in Gaza. Zij wilde de bulldozer stoppen omdat die Palestijnse woonhuizen vernietigde. Na haar dood ontdekte men dat zij ook talent had als schrijver. Haar impuls herleefde in haar dagboeken. Alan Rickman en Katharine Viner maakten in 2005 een theaterstuk op basis van haar dagboeken. Het werd met succes opgevoerd in London.

Rachel nam al vroeg deel aan acties op school voor derdewereld landen en onrechtvaardigheid in de wereld, en werd daarin gesteund door haar ouders. (1.) Hoe ver de tentakels van dit conflict reiken werd duidelijk toen de productie van het toneelstuk voor langere tijd onmogelijk werd gemaakt in de USA. Vrije cultuur is ver te zoeken wanneer het om Israël gaat in de Verenigde Staten. Dit is slechts één voorbeeld daarvan.

Juliano Mer-Khamish

Op 4 april van dit jaar viel een ander bekend slachtoffer, die een belangrijke cultuurdrager was. Juliano Mer-Khamish werd neergeschoten door gemaskerde mannen in Jenin, een stad en vluchtelingenkamp in het bezette Palestina op de Westoever van de Jordaan. Mer-Khamish, geboren in Nazareth bij een Joodse moeder en een Christelijk-Palestijnse vader, werd na zijn opleiding als Israëlisch militair een bekende acteur. Net als zijn ouders zette hij zich in voor de rechten van de Palestijnen, en leefde deels in Haifa, deels in Jenin. Daar richtte hij in 2006 het Freedomtheatre op, samen met Zakariya Zubeidi, een voormalig leider van de Al-Aqsa brigades in Jenin. Het theater biedt de mogelijkheid aan kinderen en jongeren om allerlei vaardigheden te ontwikkelen, en vooral om meer zelfvertrouwen te leren.

Keren Gerlach

Keren Gerlach bezocht het Freedomtheatre in april dit jaar, enkele weken na de dood van Juliano Mer-Khamish. Zij is de dochter van een Britse diplomaat, die na de oorlog naar Duitsland verhuisde om mee te werken aan de ontmanteling van het nazisme. Zodoende leefde zij als kind in de spanning tussen twee volken. Keren bezocht enkele vrijescholen in Duitsland voordat ze terugkeerde naar Engeland. Zij werd zelf vrijeschool lerares en leeft nu in de USA. Van daaruit raakte ze betrokken bij vredesinitiatieven in de Palestijnse gebieden. Hieronder zijn enkele indrukken van haar laatste reis, die ze in april dit jaar maakte, samen met de traumatherapeute Sepha Schniersohn Vainstein (2.). Om te beginnen met een ontmoeting voor het Freedom Theatre:

"Na de aankomst in Jenin gingen wij direct naar het Freedom theatre om twee jonge Palestijnen te ontmoeten die de toneelklassen daar hadden doorlopen. Zij wilden een interview met ons filmen, en ook ons tweede optreden op de universiteit de volgende dag. De jongemannen spraken met groot respect over de oprichter en directeur van het theater, Juliano Mer Khamish. Zij groeiden op in het overvolle vluchtelingenkamp tussen veel geweld, en met weinig hoop op een beter leven. Maar nu hadden zij een stipendium gekregen om te studeren in London en Berlijn. Wij waren onder de indruk van de warmte waarmee zij reageerden op wat wij over vrijeschool pedagogie vertelden. Zij zagen dat wij dezelfde doelen volgen: onderwijs en cultuur te veranderen, zonder geweld!"

Keren hield die tweede presentatie in de universiteit van Jenin voor ongeveer 200 studenten, schooldirecteuren, professoren en leraren uit de omgeving. Keren Gerlach:

"De mensen waren enthousiast over wat zij hoorden. Voor enkele uren konden wij ons samen concentreren en een beeld vormen over gezonde opvoeding en hoop voor de toekomst van de Palestijnse kinderen. Wij waren erg dankbaar dat wij elkaar hier konden ontmoeten, ondanks de moeilijke omstandigheden waaronder leraren moeten werken en leven. Wij nodigden een bekende en ervaren leraar uit Ramallah uit, om als eerste leraar uit de bezette gebieden naar Fair Oaks (USA) te komen."

De volgende presentatie gaven Keren en Sepha in Ramallah, de tijdelijke hoofdstad van het bezette gebied. De bijeenkomst vond plaats in een bekende school voor ongeveer dertig toehoorders. Zij werden bijgestaan door een kleuterleidster uit de eerste Arabische vrije kleuterschool in Israël. Zij vertelde over haar werk en liet een kringspelletje zien. Daarna spraken Keren en Sephia. Ook hier leidde dit tot een levendige uitwisseling. Het eerste zaadje was gelegd, misschien kan de vrijeschool pedagogie helpen om bruggen te bouwen en wonden te helen. Ten slotte deed Keren een interessante ontdekking:

"Op mijn reis van vorig jaar in Palestina liet men mij een oud kerkje zien in het dorpje Burquin, nabij Jenin. De legende vertelt, dat Christus op deze plek tien melaatsen genas. Het kerkje, opgedragen aan de heilige Joris (George),

staat op de plek van een grot waarin de dorpingen de tien melaatsen opsloten. Later hoorde ik dat St. Joris in Palestina geboren is bij een Palestijnse moeder, waarschijnlijk in Lod, waar tegenwoordig het vliegveld van Tel Aviv ligt. St. Joris is ook de beschermheilige van Palestina, en een vroege imaginatie van de aartsengel Michaël, aan wie ik dagelijks denk. De Arabische tekst betekent St George, maar het klinkt vanwege de taal als Dzjurdzjis, of Dzjurdzjus. In de Arabische wereld wordt St. Joris ook erkend, er zijn vele gedenktekens aan hem gewijd in dit gebied. Zowel Moslims als Christenen erkennen St. Joris.

De oprichter van de vrijeschool, Rudolf Steiner, verbindt de aartsengel Michaël met idealen als: vrijheid van religie en gelijkwaardige sociale verhoudingen, gebaseerd op respect voor de individualiteit van de mens. Wanneer iemand de moed heeft om een initiatief te nemen dat de cultuur verder brengt in die richting, dan Michaël zich daarmee verbinden met zijn zonnekracht. Moed heeft het volk van Palestina hard nodig, de juiste schutspatroon daarbij heeft het al."

Cornelis Boogerd - Pinksteren 2011

- 1.) Er zijn veel verwijzingen naar Rachel Corrie op het internet te vinden, o.a. op Youtube
- 2.) U kunt het werk van kkeren steunen via de website van de vredesorganisatie Salaam-Shalom Educational Foundation:
<http://www.sashedf.org>